

EA Euroopa akrediteerimisalane koostööorganisatsioon

EA-2/10

(tõlge eesti k)

EA poliitika riigisisestes ja rahvusvahelistes tasemekatsetes osalemise kohta

EESMÄRK

Käesolev dokument kehtestab nõuded ja annab juhised akrediteerimis-
asutustele tasemekatsete kasutamiseks akrediteerimisprotsessis ning
vahendina mitme- ja kahepoolsete lepingute harmoneerimise protsessis.
Dokument on heakskiidetud EA Peaassamblee poolt 2001.a. juunis.

EA-2/10 EA poliitika riigisisestes ja rahvusvahelistes tasemekatsetes osalemise kohta

Autorlus

Käesolev publikatsioon on koostatud EA laborikomitee poolt koostöös Aasia ja Vaikse Ookeani riikide laboriakrediteerimise koostööfoorumi (APLAC) tasemekatsete komiteega.

Ametlik keel

Teksti võib vajadusel tõlkida teistesse keeltesse, kusjuures määravaks jääb ingliskeelne versioon.

Autoriõigus

Käesoleva teksti autoriõigus kuulub EA`le. Dokumendi teksti ei ole lubatud müügieesmärgil paljundada.

Täiendav teave

Käesoleva dokumendi kohta täiendava teabe saamiseks võib pöörduda rahvusliku EA liikme või EA laborikomitee esimehe poole, e-mail: klaus.brinkmann@ptb.de.

Informatsiooni ajakohastamiseks palume kontrollida meie veebilehte: <http://www.european-accreditation.org>

Heakskiitmise kuupäev: juuni 2001

Rakendamise kuupäev: jaanuar 2002

Üleminekuperiood: -

SISUKORD

1 SISSEJUHATUS	4
2 ULATUS	4
3 TERMINOLOOGIA	4
4 EA POLIITIKA	4
5 VIITED	6

1. SISSEJUHATUS

Vastavalt standardile ISO/IEC 17025 peavad laboril olema kvaliteedikontrolli protseduurid ettevõetavate katsete ja kalibreerimiste kehtivuse seireks. See seire võib hõlmata laboritevahelistes võrdluskatsetes või tasemekatse programmides osalemist aga ka teisi meetmeid, nagu regulaarne sertifitseeritud etalonmaterjalide või korduskatsete või -kalibreerimiste kasutamine, rakendades samu või erinevaid meetodeid. Nende meetmete rakendamine võimaldab laboril tõestada oma kompetentsust klientidele ja akrediteerimisasutusele.

2. ULATUS

Käesolev juhend püstitab nõuded ja annab juhised akrediteerimisasutustele tasemekatsete kasutamise osas akrediteerimisprotsessis ja vahendina mitme- ning kahepoolsete kokkulepete harmoneerimisel (vt *EN 45003, ILAC-P1, EA-2/07, EA-3/04*).

3. TERMINOLOOGIA

3.1 **Tasemekatse** (PT) on labori kalibreerimis- või katsesoorituse või inspekteerimisasutuse katsesoorituse kindlaksmääramine laboritevaheliste võrdluste abil.

3.2 **Laboritevaheline võrdlus(katse)** (ILC) on ühtede ja samade või sarnaste kalibreerimis-/katseobjektide kalibreerimiste/katsete korraldamine, teostamine ja hindamine kahe või enama labori osalusel kooskõlas kindlaksmääratud tingimustega.

4. EA POLIITIKA

4.1 Akrediteerimisasutused, mis taotlevad liitumist või liikmelisuse säilitamist EA mitmepoolse lepingu MLA või vastavate kahepoolsete lepingute suhtes, peavad demonstreerima nende poolt akrediteeritud kalibreerimis- ja katselaborite erialast kompetentsust selleks sobivate meetmetega, eelistatavalt rahuldava osalusega tasemekatsetes, kui taolised katsed on kättesaadavad (vt *märkus 1*). Rakendatavusel laieneb see ka akrediteeritud inspekteerimisasutuste kohta nende katsetegevuse suhtes.

Märkus 1: On üldtunnustatud, et teatud valdkondades ei ole tasemekatsed praktiliselt rakendatavad. Tasemekatsetegevust peetakse jõuliseks ja tõhusaks vahendiks määratlemaks konkreetsete laborite sooritust kindlaksmääratud katsete või mõõtmiste teostamisel ja jälgimaks laborite jätkuvat sooritusvõimet.

Akrediteerimisasutustel peab olema poliitika selliste tegevuste suhtes, võttes arvesse majanduslikku mõju laboritele. Edukat osalemist tasemekatsetes tuleb eriti arvestada teiste järelevalvemeetmete rakendamisel vastavalt EA-3/09 nõuetele.

Tasemekatsetes osalemise vajadusel võib labor kooskõlastatult akrediteerimisasutusega valida asjakohase taseme- või võrdluskatsete programmi.

Soovitav asjakohaste tasemekatsete (vt märkus 2) minimaalne arv ühe labori kohta on:

- üks tasemekatses osalus enne akrediteeringu saamist (vt märkus 3);
- üks tasemekatses osalus labori akrediteerimisulatuses iga suurema alavaldkonna kohta (vt märkus 4) kahe järjestikuse akrediteerimishindamise vahelisel ajavahemikul (nt 4* aastat) (vt märkus 5).

Märkus 2: Asjakohased tasemekatsed sisaldavad laboritevahelisi võrdluskatseid või mõõtmiste auditit, mis võimaldab jälgida labori sooritust, näiteks selliseid, mis korraldatakse rahvuslike või regionaalsete akrediteerimisasutuste või nende ühenduste, valitsuse, tööstuse või tasemekatseskeemide kommerts-pakkujate poolt.

Märkus 3: Rahvuslikud akrediteerimisasutused peavad identifitseerima sellised akrediteerimisulatuses valdkonnad, millised sobivad akrediteerimiseks labori pädevuse demonstreerimiseks põhiliste tegevusalade osas tasemekatsete abil.

Märkus 4: Näited suuremate alavaldkondade kohta:

- keskkonnanalüüsid: pinnas (kaasaarvatud tahked heitmed, muda, kompost);
- keskkonnanalüüsid: vesi (heitvesi, põhjavesi, joogivesi);
- keskkonnanalüüsid: õhk (emissioon ja immissioon);
- materjalikatsed: keemilised parameetrid;
- materjalikatsed: füüsikalised suurused;
- materjalikatsed: mittepurustavad katsed (NDT);
- mikrobioloogia.

Märkus 5: Kui labori personali või akrediteerimisulatuses osas esineb olulisi muutusi, võib akrediteerimisasutus seda ajavahemikku lühendada.

4.2 Akrediteerimisasutused peavad täielikult dokumenteerima oma poliitika ja protseduurid tasemekatsetegevuse suhtes (vt märkus 6). Muuhulgas peavad nad olema võimelised hindama akrediteerimisprotsessi abil, et nende poolt akrediteeritud laborite osalemine tasemekatsetes on olnud efektiivne ja et vajadusel on rakendatud parandusmeetmeid (vt märkus 7).

Märkus 6: Akrediteerimisasutused peavad rakendatavusel toetama asjakohaste tasemekatseprogrammide kasutamist, millised vastavad ISO/IEC Juhendi 43-1 või ILAC-G13 põhisoovitustele. Täiendava teabe osas vt EA-2/09.

Märkus 7: Asjakohased juhised on toodud ISO/IEC Juhendis 43-2.

*Tõlkija märkus: Eesti Akrediteerimiskeskuse kriteeriumite kohaselt on kahe järjestikuse akrediteerimishindamise (st esmahindamise ja uushindamise) vaheline ajavahemik 5 aastat.

5. VIITED

ISO/IEC 17025:1999	„Katse- ja kalibreerimislaborite kompetentsuse üldnõuded“
EN 45003:1995	„Kalibreerimis- ja katselaborite akrediteerimissüsteem. Toimimise ja tunnustamise üldnõuded“
ILAC-P1:2001	„ILAC vastastikuse tunnustamise leping. Nõuded akrediteerimisasutuste hindamisele“
ILAC-G13:2000	„Juhised tasemekatseskeemide pakkujate pädevusnõuete kehtestamiseks“
EA-2/07:1997	„EAL strateegia kalibreerimis- ja katsetulemuste võrreldatavuse saavutamiseks“
EA-2/09:2000	„EA poliitika tasemekatseskeemide pakkujate akrediteerimiseks“
EA-3/04:2001	„Tasemekatsete kasutamine katsetegevuse akrediteerimise vahendina“
EA-3/09:1999	„Akrediteeritud organisatsioonide järelevalve ja uushindamine“
ISO/IEC Juhend 43-1:1996	„Tasemekatsed laboritevaheliste võrdluste teel. Osa 1: Tasemekatseskeemide väljaarendamine ja rakendamine“
ISO/IEC Juhend 43-2:1996	„Tasemekatsed laboritevaheliste võrdluste teel. Osa 2: Tasemekatseskeemide valik ja kasutamine laboriakrediteerimisasutuste poolt“